

NEDERLAND BOERT SLECHT IN EUROPA

Ton de Kleijn

De Nederlandse land- en tuinbouw heeft, zoals het LEI op 20 december naar buiten bracht, een slecht jaar achter de rug wat betreft de ontwikkeling van de inkomens. Het resultaat van Nederland is ook slecht als het wordt vergeleken met dat van andere EU-landen¹. Nederland blijft dit jaar met een daling van 13% ver achter bij alle andere landen en dan vooral bij de stijging in de dit jaar toegetreden landen. Genoemde netto toegevoegde waarde van de landbouw in de EU-25 neemt in 2004 met bijna 2% toe en door een lichte daling van het aantal arbeidskrachten stijgt deze per arbeidskracht met ruim 3%.

Nieuwe landen zorgen voor stijging toegevoegde waarde

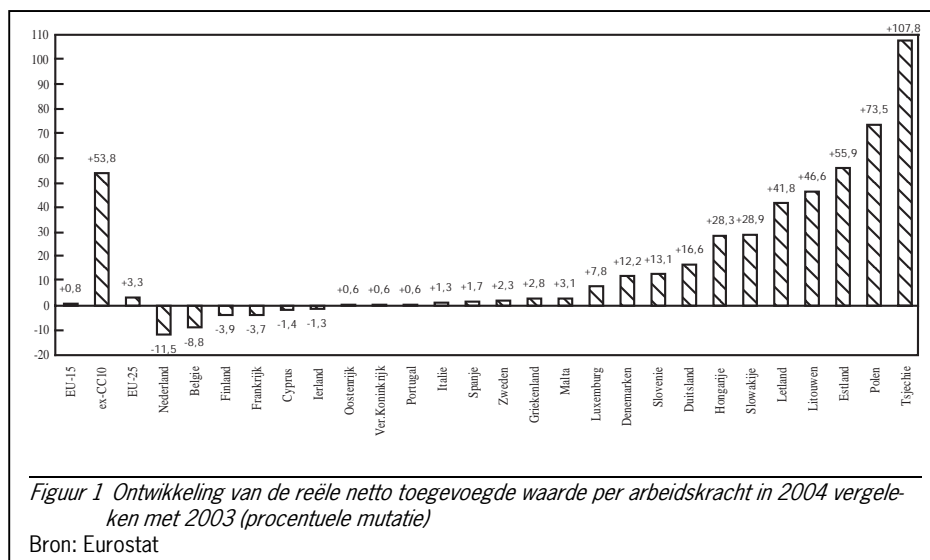
De ontwikkeling van het inkomen in de Europese landbouw loopt dit jaar sterk uiteen. In de 'oude' lidstaten (de EU-15) neemt de toegevoegde waarde per arbeidskracht maar zeer weinig toe (minder dan 1%), maar in de nieuwe lidstaten stijgt dit inkomen met meer dan 50%. Dat komt vooral door een betere ontwikkeling in de verhouding tussen productiewaarde en de waarde van de verbruikte goederen. In de EU-15 is deze ontwikkeling vrijwel gelijk, maar tegen een toename van de productiewaarde met 10% in de nieuwe lidstaten staat een beperkte stijging van de waarde van het verbruik (5,5%). De productiewaarde in deze landen stijgt vooral door de plantaardige productie, die qua volume met bijna een kwart toenam. De prijsontwikkeling in deze landen loopt erg uiteen. Tegenover een prijsdaling voor plantaardige producten in Hongarije van bijna 20% staat hiervoor een stijging met ongeveer 20% in Slowakije en Litouwen. In de dierlijke sectoren blijven de mutaties in zowel volume als prijs in de nieuwe lidstaten beperkt van omvang. Uitzondering hierop zijn Letland en Polen waar de prijzen in de veehouderij nominaal met circa 20% zijn gestegen. Verder stijgt de toegevoegde waarde in de nieuwe lidstaten nog door de introductie van de Europese toeslagen per hectare en per dier. De toename van de toegevoegde waarde in de nieuwe lidstaten komt overigens nadat deze de laatste jaren voor de toetreding veelal sterk daalde. In 2003 was de daling ten opzichte van 2002 van de tien nieuwe landen nog ongeveer 13%. De grote procentuele groei in 2004 heeft dan ook mede te maken met het relatief lagere niveau van de toegevoegde waarde in de betreffende landen.

Grotere plantaardige productie na droogte in 2003

Ook in de EU-15 is de omvang van de plantaardige productie dit jaar duidelijk groter dan in 2003 toen de oogsten van onder meer graan, oliezaden en wijn tegenvielen door de droge en hete zomer. De omvang van de dierlijke productie is vrijwel gelijk gebleven. In tegenstelling tot de prijzen van plantaardige producten, zijn de prijzen van veehouderijproducten iets hoger dan in 2003. De waarde van de veehouderijproductie bleef op peil dankzij hogere prijzen in de varkenshouderij. De prijzen van melk en vooral die van eieren zijn echter lager dan het voorafgaande jaar. Voor de EU-25 als geheel is de productiewaarde in reële termen 2% hoger dan in 2003. Door hogere prijzen zijn de kosten in de landbouw in 2004 met ruim 2% toegenomen. Vooral de gestegen prijzen van energie en kunstmest beïnvloeden het totaal. De hoeveelheid van deze producten nam echter af. Daarentegen nam het volume van de verbruikte veevoeders met bijna 7% toe. De afschrijvingen zijn eveneens iets hoger, maar het totale bedrag aan ontvangen subsidies steeg met 3%. In alle lidstaten nam de hoeveelheid arbeid af vergeleken met het voorafgaande jaar. De daling is het sterkst in enkele van de toegetreden landen en komt in Tsjechië, Slovenië, Estland en Hongarije op 4 tot 6%. In de EU-25 daalde de agrarische werkgelegenheid met gemiddeld 1,5%. Door deze ontwikkeling nam de netto toegevoegde waarde per arbeidskracht in de nieuwe Unie met ruim 3% toe. In de tien nieuwe lidstaten was de

¹ Als vergelijkingsbasis wordt genomen de netto toegevoegde waarde van de sector. Uit deze waarde moeten de in de sector ingezette productiefactoren arbeid, grond en vermogen een beloning vinden, dus lonen, pacht en rente moeten er nog uit worden betaald. Het bedrag waarop de vergelijking is gebaseerd is dan ook groter dan er uiteindelijk resteert voor de agrarische ondernemers en hun gezinnen. Wordt alleen naar het resterend inkomen gekeken, dan is de daling voor de Nederlandse land- en tuinbouw in 2004 ten opzichte van 2003 ongeveer 30%.

toename gemiddeld meer dan 50%. Nederland komt met een daling van de hier genoemde inkomensindicator met ruim 11% in 2004 veruit als slechtste uit de bus in de Europese Unie (figuur). Naast Nederland hebben dit jaar België, Finland, Frankrijk, Cyprus en Ierland met een daling te maken. In België is de daling bijna 9% en in zowel Finland als Frankrijk bijna 4%. Het beste van de 15 oude landen scoren dit jaar Duitsland en Denemarken met een verbetering van respectievelijk 17 en 12%. Voor zowel de Deense als de Duitse landbouw is de prijsstijging van varkens dit jaar van grote betekenis. In Duitsland zijn daarnaast de hogere opbrengsten in de akkerbouw, met name van graan, van invloed.

Meer informatie:

Rapport 1.04.05 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2004*